

Economie en maatschappij hoofdstuk 3: Economie internationaal samenvatting

3.1 Internationale arbeidsverdeling

Importeren of **invoeren** is het kopen van goederen en diensten in het buitenland. **Exporteren** of **uitvoeren** is het verkopen van goederen en diensten aan het buitenland. Bij **doorvoer** gaat het om geïmporteerde goederen die onmiddellijk weer worden uitgevoerd. Als in Nederland goederen worden ingevoerd en na een kleine bewerking direct weer worden uitgevoerd is er sprake van **wederuitvoer**.

De wereldhandel enorm toegenomen. Dat komt doordat landen zich hebben gespecialiseerd in goederen, die zij goedkoper of beter kunnen produceren dan andere landen. Oorzaken van deze **internationale arbeidsverdeling** en handel zijn: verschil in klimaat, aanwezigheid van grondstoffen, geografische Ligging, kostenverschillen en verschillen in kennis en scholing. Niet-eurolanden hebben andere valuta's. De **wisselkoers** is de prijs van een valuta uitgedrukt in een andere valuta. Als de waarde van de euro ten opzichte van andere valuta's stijgt is er sprake van **appreciatie** van de euro. Een waardedaling van de euro ten opzichte van andere valuta's heet een **depreciatie** van de euro.

3.2 Export en import van Nederland

Een land dat veel handelt met het buitenland heet een **open economie**. Een land dat weinig handel drijft met het buitenland is een **gesloten economie**. Nederland heeft een zeer open economie. Dat blijkt uit de hoge cijfers van de **exportquote** (exportwaarde : binnenlands inkomen) en de **importquote** (importwaarde : binnenlands inkomen).

De meeste handel drijft Nederland met de landen van de Europese Unie. Duitsland is de belangrijkste handelspartner van Nederland. Nederland exporteert vooral hoogwaardige eindproducten. De Nederlandse import bestaat vooral uit grondstoffen en halffabricaten.

Nederland heeft al jaren een **uitvoeroverschot** van goederen. Dit betekent dat de waarde van de goederenexport hoger is dan de importwaarde. Dat is goed voor onze economie. Het geeft aan dat onze goederen gevraagd zijn in het buitenland. Dit zorgt voor veel werkgelegenheid.

3.3 Protectie en vrijhandel

Protectie is het beschermen van binnenlandse bedrijven tegen buitenlandse concurrentie. Vormen van protectie zijn exportsubsidies of belastingvoordelen aan exporterende bedrijven, douanerechten, importcontingenten/quota, importverboden en kwaliteits- of gezondheidseisen voor producten die worden geïmporteerd.

Protectie benadeelt de productie en de werkgelegenheid in het buitenland. Importproducten worden duurder door douanerechten of doordat er kwaliteitseisen worden gesteld. Protectie roept protectionistische tegenmaatregelen van het buitenland op. Door protectie worden goederen niet meer daar gemaakt waar dat het naar verhouding het goedkoopst kan. De omvang van de internationale handel neemt door protectie af, waardoor de wereldwelvaart daalt.

Vanwege deze nadelen wordt internationaal gestreefd naar vrijhandel. **Vrijhandel** wil zeggen dat er geen protectionistische handelsbelemmeringen bestaan. De **World Trade Organization (WTO)** is een internationale organisatie, die streeft naar afschaffing van handelsbelemmeringen.

3.4 Europese samenwerking

De landen van de Europese Unie streven naar een economische en monetaire unie.

In een **economische unie** zijn er geen onderlinge handelsbelemmeringen zoals douanerechten en contingenten, bestaan gelijke handelsbelemmeringen tegenover landen die niet meedoen, is er vrij verkeer van personen, geld en productiemiddelen en voeren de landen een gemeenschappelijke economische politiek. Vrijhandel in een economische unie leidt tot toename van de export en import tussen de landen onderling. Hierdoor nemen ook de productie en de werkgelegenheid toe. De toenemende concurrentie kan tot minder inflatie leiden. Dit is gunstig voor de koopkracht van de consument. Met gemeenschappelijke douanerechten tegenover niet-lidlanden worden de productie en de werkgelegenheid in de unielanden beschermd.

In een **monetaire unie** bestaat één gemeenschappelijke munteenheid. In Europa is dat bijvoorbeeld de euro. Je kunt zo overal in Europa met dezelfde geldeenheid betalen. Je hoeft geen geld om te wisselen en dat bespaart kosten. Ook is het risico van wisselkoersveranderingen verdwenen. In Europa bepaalt de Europese Centrale Bank (ECB) de hoogte van de rente en zorgt voor bestrijding van de inflatie. Het **doel van de Europese Centrale Bank (ECB)** is het bewaken van de waarde van de euro: de ECB wil inflatie en deflatie tegengaan. **Inflatie** is een algemene stijging van het prijspeil. Door inflatie neemt de koopkracht van je inkomen af. De centrale bank kan dan de rente verhogen. Hierdoor wordt er meer gespaard en minder uitgegeven. Ook wordt het lenen van geld duurder voor consumenten en bedrijven. De vraag naar goederen neemt af en de inflatie wordt zo afgeremd. Als de inflatie laag is of er zelfs **deflatie** dreigt (een daling van het prijspeil), kan de ECB de rente verlagen. Daardoor gaan mensen minder sparen en meer besteden, hebben bedrijven meer werknemers nodig en kan de economie groeien.

3.5 Ontwikkelingslanden

In ontwikkelingslanden is het inkomen per inwoner laag en bestaan er grote inkomensverschillen. De consumptie en investeringen zijn gering en er bestaat grote werkloosheid. In de armste landen komt ondervoeding voor. De bevolking groeit snel, de levensduurverwachting is laag en er bestaan hoge sterftcijfers. Urbanisatie leidt tot slums in de grote steden. Het analfabetisme is hoog en de arbeidsproductiviteit laag. De productiemethoden zijn eenvoudig en de technische ontwikkeling is beperkt, de infrastructuur is niet optimaal. De import is groter dan de export en de internationale schulden zijn hoog. In veel ontwikkelingslanden is sprake van sociale onrust, conflicten en burgeroorlogen. De problemen van ontwikkelingslanden kunnen elkaar beïnvloeden en versterken. Deze landen zitten in een **vicieuze cirkel van armoede**.

De ontwikkelingslanden kunnen op de verschillende manieren worden geholpen. Vooral door handelsbelemmerende maatregelen af te schaffen en vrije wereldhandel te bevorderen. Maar ook door noodhulp en technische hulp en schuldsanering en zachte leningen. Ook het stimuleren van

buitenlandse investeringen in ontwikkelingslanden kan bijdragen aan het oplossen van de problemen.

Ontwikkelingslanden kunnen zelf industrialisatie en diversificatie van de productie bevorderen. En politieke en landhervormingen doorvoeren.

Als het beter gaat met ontwikkelingslanden, zal dat uiteindelijk ook goed zijn voor de wereldeconomie.